

Íslendsk bróðurhond

TAÐ plagar ikki at tørva hugflog, tá fólk skulu vísa sína misnøgd við bæði eitt og annað - og tað serliga við onnur. Men tá talan er um at vísa takksemi visir tað seg at vera so sum so við hugflognum. Tá eru vit varin so løgið tað nú enn kann ljóða. Tí just tað at vísa takksemi mótvegis øðrum, sum hava gjørt ein beina ella onkra tænastu, kann vera við til at skapa forstáls og knýta tættari vinarlag.

TAÐ, sum hugsað verður um í hesum sambandi, er tann bróðurhond, sum grannar okkara íslendingar á hvørjum ári rætta føroyingum. Uttan at fáa nakað afturfyrri lata íslendingar okkum 10.000 tons av botnfiski. Hetta hava teir gjørt nú í nógv ár og aftur í ár er hesin sáttmálin endurnýggjaður.

MONG av okkum hugsa kanska ikki so nógv um, hvat tað vil siga, at vit fáa henda fisk ókeypis, tá vit í útvarpi ella øðrum fjølmiðli hoyra, at nú hava íslendingar aftur skrivað undir sáttmála við føroyingar, um at vit skulu sleppa at fiska í teirra sjógv. Vit eru blivin so von við hetta, at tað er vordid ein sjálfvølgja.

SO eigur ikki at vera. Hesi víðismiklu tonsini mugu metast at vera ein gáva frá íslendingum, ein gáva, sum er við til at halda liv í einum stórum parti av okkara fiskiflota, og sum er orsök til, at mangi føroyskt húsarhaldið er væl fyri.

SLÍK vinagerð átti at havt eggjað okkum føroyingum til at ment samstarvið við íslendingar - á tí vinnuliga økinum og eisini á øðrum økjum. Hvat mentanini viðvíkur, so eru vit so nær skyldir, at her átti at verið eitt heilt náttúrligt samarbeiði, sum rakk nógv longur, enn tað ger í dag.

VIT føroyingar hava havt lindi til bara at líta tann eina vegin - móti Keymannahavn. Sjálvandi hava vit fyrri neyðini at hava nógv samskipti

tann vegin, men hetta átti tó ikki at fingið okkum at gloymt, at tað eisini er ein verð uttan fyrri danska høvudsstaðin. Og tað ein verð, sum tað í nógv mátar er líka ella meira náttúrligt at hava samstarv við.

ÍSLAND er ein týðandi partur av hesi verð. Sum er hava vit samstarv við íslendingar á fleiri økjum, men tað kennist, sum hetta bert er ein viðfáningur sammett við samskipti okkara eysturefir.

HYGGJA vit nú nærri at samstarvi okkara við íslendingar, so er tað ein sannroynd, at tær av okkara størstu sölufyrirøkum hava neyvt og gott samstarv við íslendskar fyrirkur. Serliga eru tað Føroya Fiskasøla og Coldwater, men nú í seinastuni eisini Marr Fisher og Samband. Gjøgnum hetta samarbeiði okkara við íslendingar eru vit komnir inn á tann risastóra amerikanska marknaðin. Nú kunnu vit so tjakast um, antin vit høvdu klárað hetta sölurbeiði betur einsamallir. Tað skerst tó ikki burtur, at tað er gjøgnum samstarv okkara við bróðurjóðina Ísland, at vit hava selt og selja ein stóran part av okkara dýra fiskuútlutningi.

NÚ norðurlond hava verið saman á fundi í íslenska høvudsstaðnum í eina viku er eisini komið fram, hvussu týðningarmikið samstarv okkara við íslendingar er. Víst verður á, at hetta samstarv eigur at mennast og útbyggjast eitt nú við felags sölupolitikki fyrri bert at nevna eitt dømi. Hetta er rætta leiðin.

TINGMANNARÁÐ Útnorður hevur nú virkað í nókur ár og hava m.a. føroysku og íslensku umboðini í hesum ráði hava sera gott samstarv og hava tey eisini ferð eftir ferð eggjað stjórnunum í báðum londunum til at víðka samarbeiðið. Frá føroyskari síðu hevur gingið heldur strílt veruliga at gera sær greitt, hvussu stóran týðning tað kann hava fyrri okkum at økja samarbeiðið við

íslendingar. Men vónandi fer nú at koma glíð á her.

NÚ kann ein so spyrja, hvat skal verða gjørt fyrri at koma víðari á hesi leið? Onkur vil kanska hava okkurt ítøkiligt á borðið.

OKKARA boð er, at tað átti at verið umhugsað at sett ein føroyskan umboðsmann á dansku sendistovuna í Reykjavík, ella at vit fingi okkara egnu sendistovu. Nú Hans A. Djurhuus, sáli ikki er har longur at taka sær av føroyskum áhugamálum, so eiga vit kanska nú at umhugsast at fylla tómrúmið út eftir hann.

GIVID er tað, at tað ikki er gjøgnum Keymannahavn, at vit skulu økja um handil okkara við USA. Her er Ísland tann náttúrligi vegurin. Og nú tá vit hava nevnt henda møguleika at seta føroying í starv í Reykjavík at taka

sær av felags føroyskum-íslenskum áhugamálum, so var tað ikki av leið at vist til eitt annað uppskot, sum umboð fyrri vinnulívið herfyri komu við, nevnliga at settur átti at verið føroyingur á dansku sendistovuni í Bruxelles at taka sær av okkara áhugamálum í EF, nú handil okkara tann vegin er so týðningarmikið og uttan iva fer at vinda uppá seg! Hetta verður ikki skrivað fyrri at minka virði av tí arbeiði umboð okkara í Danmark gera, men heldur fyrri at vísa á, hvar vit eiga at bróta upp úr nýggjum.

HVAT enn spyrst burtur úr framtíðar samskiptinum millum Føroyar og Ísland, so eiga vit at veita íslendingum eina bróðurliga tøk fyrri ta vinarhond teir á hvørjum ári rætta okkum.

jamú

Ummæli av ummæli

Tað er ivaleyst ikki klókt av teimum, ið stundum fonglast við sendingar í útvarpi og sjónvarpi, at skriva henda teig. Tí heldur nakrar meira prinsipiellar hugleiðingar um miðlarnar og tað, at ummæla útvarps- og sjónvarpsendingar.

Tað er blivin fastgrögv in óvni í tí prentaðu pressuni víða um at ummæla elektroniskar fjølmiðlar í føstum teigi, hóast onki blað fæst við at ummæla onnur blað regluliga. Tað hevur nakað at

gera við at elektronisku fjølmiðlarnir hava fingið annan status sum fjølmiðil, enn teir í grundini áttu. Vit ummæla bókur, tónleik, list og annað, og við at halda fast um at sjónvarp og útvarp skulu hava reglulig ummæli, flokka vit hesar miðlar saman við skapandi listargreinum, og tað er beint bert í undantaksföri.

Eg hugsi hetta hevur nakap at gera við óttan fyrri elektronisku fjølmiðlunum. Hesin óttin gjørdi longu vart við seg, tá út-

varp gjørdist vanligt í Amerika fyrri kriggið, ein ótti fyrri manipulation, serliga politiskari manipulation. Tí hava vit eisini fingið tann óvanan at hava politiskt valdar nevndir, ið skulu hava eftirlit við útvarpi og sjónvarpi. Her á landi hava vit enn tá tann ósitið at hesar politiskt valdu nevndir skulu goðkenna skrána áðrenn hon verður send. Hetta er í roynd og veru eitt slag av politiskum forhondseftirliti, ið einans hoyrir heima í londum,

okkum ikki dárar at sammeta okkum við politiskt. Og fyrri at halda fast við sammetingina við prentaðu pressuna: hvør er so politiskt í ørviti at skjóta upp lögtingsvaldar politiskar nevndir at stýra dagbløðunum? Ella bókaforløgum?

Eitt annað er, at hesar nevndir helst bara gera fortred. Stjórnarnir fyrri útvarpi og sjónvarpi eiga at kunna (skula) átaka sær vanligar redaktørabyrgd yvir fyrri samfelagnum og tí politisku skipanini, vit hava.

Og so til ummælini. Summir ummælarar gera sær ónak við alment orð-

aðum hugleiðingum eita kanska eisini vegleiðingum, tó teir oftari enda við smálígum prikum, og týðningarleysum irritationum.

Við at ummæla elektronisku pressuna í føstum teigi, fær ummælarin ein dām av autoriteti, meiningarnar skulu eistast at vera nakað meira enn vanligt hugrensl, sum hjá einumhvørjum lurtara og hyggjara. Tá ið so ummælini ikki lúka krøvini til veruligan autoritet, ein autoritet, ið sprettur úr dygdini á ummælinum, men styðja seg til ein tilgjordan autoritet, ið sprettur úr tí fasta teigi-

Eyðun Andreassen skrivur

num, við føstum høvdi á føstum staði í blaðnum, so missa tey sín týðning.

Sum við pressuni sum heild, eru elektronisku fjølmiðlarnir partur av tí Framhald á síðu 21